



Activiteitenverslag 2023



BRUSSELSE RAAD VOOR GELIJKHEID
TUSSEN VROUWEN EN MANNEN
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Redactie

Het Secretariaat van de RGVM

Lay-out

Idealogy

Vertaling

Brussels Language Services

Verantwoordelijke uitgever

Caroline Vinckenbosch

Web

<https://www.brupartners.brussels/nl/brusselse-raad-voor-de-gelijkheid-tussen-vrouwen-en-mannen>

1. Voorwoord.....	4
2. 2023 in een notendop	5
3. De RGVM	6
Voorgeschiedenis	6
Regelgeving	6
Opdrachten van de Raad	6
Samenstelling van de Raad	7
4. Adviesopdracht	8
Voorontwerp van gezamenlijk decreet en ordonnantie houdende opstelling van het Brussels Wetboek voor gelijkheid, antidiscriminatie en bevordering van de diversiteit	8
Werkgelegenheidsconferentie op 21 september 2023 over de arbeidsmarktparticipatie van vrouwen	9
Halftijdse monitoring van het Brussels plan ter ondersteuning van eenoudergezinnen	10
Voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 4 september 2008 ter bevordering van de diversiteit en ter bestrijding van discriminatie in het Brussels gewestelijk openbaar ambt	11
Voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de kaderordonnantie van 25 april 2019 met het oog op een beleid voor de bevordering van diversiteit en de bestrijding van discriminatie bij de Brusselse plaatselijke ambtenarij	13

5. Studie en webinar over de impact van energie- en waterarmoede	15
6. Memorandum en 10 prioritaire aanbevelingen met het oog op de gewestverkiezingen van 2024	17
7. Colloquium "Welk gender voor de balans van het Brussels gewestbeleid?"	19
8. Externe vertegenwoordiging van de Raad	21
9. Vragen aan de Regering	22
10. Begroting en bestuur	23
11. Bijlage: de instanties van de Raad	24
De Raad: gedetailleerde samenstelling.	24
Het Bureau	25
De werkgroepen	26
Het Secretariaat	26

Voorwoord

2023 zal een scharnierjaar zijn in de geschiedenis van de RGVM: **tien jaar inzet** voor de gelijkheid van mannen en vrouwen in het Brussels Gewest. Een decennium dat ons ook in staat heeft gesteld om onze positie als belangrijke speler in de strijd tegen ongelijkheid in Brussel te bestendigen.

2023 was ook een jaar van intensief werk, waarin er geen gebrek was aan uitdagingen, maar waarin de toewijding van de leden van de Raad ons in staat heeft gesteld onze gemeenschappelijke zaak vooruit te helpen, terwijl we ons beleid, gebaseerd op gedeeld bestuur en de verdediging van alle grondrechten, hebben bevestigd.

Dit jaar hebben we, geconfronteerd met de toenemende onzekerheid van de Brusselse bevolking, onze inspanningen gericht op kwesties zoals het monitoren van het Brussels plan ter ondersteuning van eenoudergezinnen, de Werkgelegenheidsconferentie over de participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt en de organisatie van een Colloquium ter gelegenheid van de tiende verjaardag van de Raad. Deze evenementen brachten het maatschappelijk middenveld en de autoriteiten samen om belangrijke genderkwesties te bespreken. Daarnaast heeft ons **onderzoek naar de impact van energie- en waterarmoede op vrouwen in Brussel** de ongelijkheid benadrukt die door de recente crises is toegenomen en onze vastberadenheid om actie te ondernemen versterkt.

In 2023 onderging ook het Secretariaat van de Raad een verandering. Sinds 1 januari 2023 heeft het administratieve team van Brupartners in het kader van zijn opdracht als coördinator van de Brusselse adviesraden, het Secretariaat overgenomen van de Raad, dat voorheen werd waargenomen door equal.brussels. De Raad is ervan overtuigd dat dit een positieve invloed heeft op zijn werk en hem nog professioneler maakt. Hij **bedankt Brupartners hartelijk voor deze nieuwe samenwerking.**

In dit activiteitenverslag ontdekt u onze verwezenlijkingen, maar ook de uitdagingen die voor ons liggen. **In 2024, het jaar van de gewestverkiezingen, hebben we de kans om de impact van onze**

acties versterken dankzij ons Memorandum en de 10 prioritaire aanbevelingen die we tijdens ons Colloquium hebben voorgesteld.

Ik wil iedereen die heeft bijgedragen aan deze successen van harte bedanken: de leden van de RGVM, de experts die ons hebben ondersteund en onze institutionele partners. **Samen zullen we ons met passie en vastberadenheid blijven inzetten voor een eerlijkere samenleving, waarin iedereen dezelfde rechten en kansen heeft, ongeacht geslacht** of enige andere overweging.

Kelly Timperman
Voorzitster



2023 in een notendop

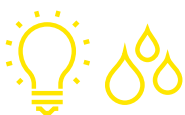


Brupartners

1 Administratieve en operationele installatie van de Raad bij het Secretariaat van Brupartners

Energie- en waterarmoede

1 Voorbereidende studie



1 Webinar

Adviezen

5 Adviezen op aanvraag van de Regering



Verkiezingen

1 Memorandum voor de verkiezingen



10 Prioritaire aanbevelingen

Samenstelling

21 Effectieve leden



21 Plaatsvervangende leden

Colloquium 10 jaar

1 Colloquium "Welk gender voor de balans van het Brussels gewestbeleid?" voor de viering van de tiende verjaardag van de RGVM en terug te blikken op de verbintenissen van de Brusselse Regering, maar ook een gelegenheid voor 5 ministers en staatssecretarissen om nieuwe verbintenissen aan te gaan



Externe vertegenwoordiging

7 Deelnames aan externe vergaderingen



Interne vergaderingen

25 Vergaderingen van de Raad en het Bureau



01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

De RGVM

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

Voorgeschiedenis

De Brusselse **Raad voor de gelijkheid tussen vrouwen en mannen (RGVM)** werd in 2012 opgericht door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering. De effectieve installatie van de Raad vond plaats in 2013. Dit jaarverslag markeert dus de eerste tien jaar van het bestaan van de Raad.

Elk mandaat van de Raad duurt 4 jaar, dus het derde mandaat begon eind 2021.

Sinds 1 januari 2023 heeft het administratieve team van Brupartners in het kader van zijn opdracht als coördinator van de Brusselse adviesraden, het Secretariaat overgenomen van de Brusselse Raad voor de gelijkheid tussen vrouwen en mannen, dat voorheen werd waargenomen door equal.brussels.

Regelgeving

🍌 **Besluit van 19 juli 2012** tot oprichting van een Adviesraad Gelijke Kansen voor Vrouwen en Mannen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

🍌 **Besluit van 8 oktober 2015** houdende goedkeuring van het intern reglement van de Brusselse Raad voor de gelijkheid tussen vrouwen en mannen.

Opdrachten van de Raad

De Raad heeft voornamelijk als opdracht:

- 🍌 Adviezen en aanbevelingen uit te brengen over alle materies met een mogelijke impact op de gelijkheid tussen vrouwen en mannen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- 🍌 Het thema van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen op te volgen, ook op andere beleidsniveaus, voor zover dit gevolgen heeft in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
- 🍌 Een jaarverslag te publiceren ter attentie van de Regering met betrekking tot de gevoerde activiteiten en de bestemming van zijn financiële middelen.
- 🍌 Een publiek debat te organiseren, eenmaal per jaar, met betrekking tot de Raad en de vooruitzichten voor de toekomst.

De RGVM

Samenstelling van de Raad

De Raad is representatief voor het maatschappelijk middenveld:



Op 31/12/2023 maakten de volgende verenigingen deel uit van de Raad:



Voor een gedetailleerde presentatie van de verschillende instanties van de Raad en hun precieze samenstelling verwijzen we naar de Bijlagen.

Adviesopdracht

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

Overeenkomstig de opdrachten van de RGVM formuleert de Raad adviezen op eigen initiatief of op verzoek van een lid van de Brusselse Gewestregering, voor zover dit verzoek onder zijn bevoegdheid valt, van een commissie van het Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of van Brupartners, de Economische en Sociale Raad van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In 2023 behandelde de RGVM 5 verzoeken om adviezen op aanhangigmaking over de volgende onderwerpen: het Brussels Wetboek voor gelijkheid, antidiscriminatie en bevordering van de diversiteit, de Werkgelegenheidsconferentie van 21 september 2023 over de arbeidsmarktparticipatie van vrouwen, de halftijdse monitoring van het Brussels Plan ter ondersteuning van eenoudergezinnen, de bevordering van diversiteit en de bestrijding van discriminatie in het Brussels gewestelijk openbaar ambt en, ten slotte, het beleid voor de diversiteit en de bestrijding van discriminatie bij de Brusselse plaatselijke ambtenarij.



Voorontwerp van gezamenlijk decreet en ordonnantie houdende opstelling van het Brussels Wetboek voor gelijkheid, antidiscriminatie en bevordering van de diversiteit

2023-001-RGVM - 20/06/2023

🍌 Uitbreiding van de toepassing van de gelijke kansentest en van de gendermainstreaming tot de GGC en de COCOF

In zijn advies toonde de Raad zich ingenomen met het codificatiewerk, dat de verschillende teksten bundelt die op een of andere manier betrekking hebben op antidiscriminatie, gelijke kansen en bevordering van diversiteit. Hij was ook verheugd met de uitbreiding van deze codificatie naar de bevoegdheden van de GGC en de COCOF, en benadrukte het belang van deze transversaliteit om de toepassing van de gelijkekansentest en van de gendermainstreaming te harmoniseren en tot de handelingen van de GGC en de COCOF uit te breiden.

🍌 Het belang van het onderscheid tussen "geslacht" en "gender": de RGVM wil niet dat vrouwenrechten achteruitgaan!

Wat de terminologie betreft, benadrukte het advies het belang van bepaalde definities (met name "geslacht" en "gender") en riep het op om dit onderscheid duidelijk in het ontwerp van Wetboek op te nemen. Hij benadrukte dat het schrappen van dit onderscheid een grote stap terug voor vrouwenrechten zou betekenen. In het advies wordt er onder meer op gewezen dat de burgerlijke stand naar geslacht en niet naar gender verwijst,

Adviesopdracht

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

en dat bepaalde debatten op deze verwarring gebaseerd zijn, om met name mogelijke genderstatistieken uit te sluiten. In het advies werd er daarom op gewezen dat deze genderstatistieken absoluut noodzakelijk zijn voor de uitvoering van het beleid inzake gelijkheid tussen vrouwen en mannen, en met name voor het genderbeleid ter bestrijding van geweld tegen vrouwen.

🍌 **Het Gewestelijk Comité voor gelijke kansen: ongelooflijk potentieel om de opvolging van de maatregelen van de verschillende gewestelijke plannen te bevorderen**

In het advies werd benadrukt dat dit comité een gelegenheid biedt om een identiek evaluatie- en opvolgingsproces voor de verschillende plannen op te zetten: geweld, eenouderschap, gender... **De RGVM** stelt voor dat de opdrachten van het Comité zouden kunnen worden uitgebreid om een regelmatige opvolging van verschillende prioritaire maatregelen per bevoegdheid en per plan te kunnen uitvoeren, met een deadline (en niet langer een evaluatie van elke actie). Deze werking zou een dynamiek en zelfs een synergie tussen de verschillende kabinetten tot stand kunnen brengen (wat met name gunstig is voor degenen die minder gemobiliseerd of zelfs refractair zouden zijn).

De RGVM zou van nut kunnen zijn bij het bepalen van de werkmethodologie en het faciliteren van de vergaderingen.

🍌 **Harmonisatie van de 3 Raden: ervoor zorgen dat het beleid inzake gelijkheid tussen vrouwen en mannen niet in de gelijke kansen verwaterd!**

De Raad juichte het harmonisatiewerk met betrekking tot de 3 Raden toe, evenals de wens om de synergieën tussen deze 3 Raden structureel vorm te geven, maar benadrukte ook het belang om de bijzonderheid van de RGVM te behouden en het beleid inzake gelijkheid tussen vrouwen en mannen niet in gelijke kansen te laten verwateren en onzichtbaar te maken. In zijn advies merkte de Raad op dat de opdrachten van de RGVM zijn uitgebreid en juichte hij dit toe. Hij wees echter op de praktische moeilijkheden in termen van beschikbaarheid en tijd die de leden en het secretariaat zullen moeten besteden aan het bijkomende werk dat dit met zich zal meebrengen. Hij vraagt zich af hoe dit in de praktijk zal worden gebracht en welke middelen hiervoor nodig zullen zijn.

Voor de bijzondere beschouwingen nodigt de Raad u uit zijn advies in zijn geheel te lezen.

Adviesopdracht



Werkgelegenheidsconferentie op 21 september 2023 over de arbeidsmarktparticipatie van vrouwen

2023-002-RGVM - 5/09/2023

Dit advies werd tegelijkertijd opgesteld met het Memorandum van de RGVM voor de gewestverkiezingen van 2024. Daarom heeft het een groot aantal verzoeken geformuleerd die vergelijkbaar zijn met die in de hoofdstukken "werkgelegenheid-vorming" en "gendermainstreaming" van het Memorandum, zoals:

🍌 De transversale benadering van de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt

"De RGVM benadrukt het belang van een alomvattende aanpak van de kwestie van de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt. Het is noodzakelijk om een combinatie van maatregelen op verschillende niveaus in te voeren die een samenhangend geheel vormen. Het succes van de maatregelen hangt af van een gecoördineerde inspanning vanwege overheden, ondernemingen, verenigingen en de samenleving als geheel."

Wat betreft de inzameling van genderspecifieke gegevens: "Om onzekere situaties te voorkomen, benadrukt de RGVM dat de genderspecifieke gewestelijke statistieken op een transversale wijze moeten worden ingezameld, in het bijzonder in materies die onder de bevoegdheden 'werkgelegenheid' van de Gewesten vallen."

🍌 De versterking van publieke en niet-commerciële opvangstructuren

"De Raad vraagt om de kwaliteitsvolle publieke en niet-commerciële opvangstructuren die voor iedereen toegankelijk zijn, te versterken: crèches, buitenschoolse opvang, zorg voor afhankelijke personen, thuishulp en -verzorging, verpleging, enz. Diensten buiten de schooluren en tijdens vakanties ontwikkelen als fundamentele hefboom voor de toegankelijkheid tot werk en het ondernemerschap voor vrouwen."

🍌 De conditio sine qua non van gelijkheid: loongelijkheid

"De RGVM wijst erop dat loongelijkheid een conditio sine qua non is voor gelijkheid. Toch is nog geen enkel land erin geslaagd om deze basisvoorwaarde van antidiscriminatie te verzekeren. Daarom heeft België in 2012 een specifieke wet tegen de loonkloof aangenomen, die grote ondernemingen ertoe verplicht om loonstatistieken op basis van gender te publiceren in hun sociale balansen, die door overleg en de goedkeuring van gelijkheidsplannen moeten worden gevolgd. Deze wet zou moeten worden herzien in het kader van de omzetting van de Europese richtlijn inzake loontransparantie. Dit is een unieke kans om de wet van 2012 echt effectief te maken en een einde aan deze loondiscriminatie te stellen."

Voor de bijzondere beschouwingen nodigt de Raad u uit zijn advies in zijn geheel te lezen.

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

Adviesopdracht



Halftijdse monitoring van het Brussels plan ter ondersteuning van eenoudergezinnen

2023-003-RGVM - 21/09/2023

🍌 Ministers met ambities met wisselende uitvoering in de praktijk

In dit advies stelde de Raad vast dat de acties van het Plan en de opvolging een wisselende uitvoering in de praktijk hebben, in functie van de verschillende ministers, en vroeg hij om een analyse om de redenen hiervoor vast te stellen.

Wat de prioritaire uitdagingen betreft: *"Betreurt de Raad dat veel van de voorgenomen acties minder ambitieus blijken dan gepland. Bovendien zijn sommige maatregelen slechts oppervlakkig of 'cosmetisch' (met name op het gebied van bewustmaking en voorlichting van het grote publiek en de eenoudergezinnen zelf). De RGVM is van mening dat dit Plan een kans is om echt dingen te veranderen en de situatie van eenoudergezinnen te verbeteren. Er moet echter worden vastgesteld dat bepaalde acties een aanzienlijk budget krijgen, ook al beantwoorden ze niet aan de prioritaire behoeften van deze gezinnen."*, met name het budget voorzien voor het project Vélo Solidaire. *"Aan de andere kant worden andere acties van het Plan die de Raad als essentieel beschouwt, helemaal niet uitgevoerd of gewoonweg opgegeven bij gebrek aan financiële en menselijke middelen of politieke ambitie. "met name"de ontwikkeling van een toolkit voor gemeenten, OCMW's en eerstelijnsactoren."*

🍌 Het belang van statistische gegevens en de behoefte aan accurate en actuele indicatoren

De Raad wees er nogmaals op dat *"het van essentieel belang is dat alle statistische gegevens over eenoudergezinnen met de gendervariabelen zouden worden gekruist. De genderdimensie vormt immers de kern van de problematiek van eenoudergezinnen en moet bij alle voorgenomen acties in aanmerking worden genomen."*

Hij benadrukte ook dat het budget, de timing en de indicatoren de sleutel waren tot het succes van het Plan en vroeg daarom om *"nauwgezette en actuele begrotingsindicatoren in de eindmonitoring."*

🍌 Het belang van eerstelijnsactoren, opleidingen bewustmaking

De Raad vestigde de aandacht op het feit dat *"de beroepen binnen de OCMW's knelpuntberoepen zijn en dat deze helemaal niet aantrekkelijk worden gemaakt. Er zijn dan ook reële uitdagingen met betrekking tot eerstelijnsactoren die rechtstreeks toegang hebben tot en contact hebben met kwetsbare doelgroepen."*

De Raad benadrukte verder *"het belang van opleiding en bewustmaking over alleenstaand ouderschap in het kader van de strijd tegen non-take-up van rechten en gelijke kansen."*

Adviesopdracht

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

🍌 Het Gewest heeft een rol te spelen in de verbetering van de kinderopvang in Brussel!

Tot slot, als het gaat om het ondersteunen van alleenstaande ouders bij tewerkstelling: *"Wenst de Raad de rol te benadrukken die het Gewest kan spelen op het gebied van kinderopvang door de GesCo-voorziening in de non-profitsector te mobiliseren."* Maar ook door uitwisselingen met de Federatie Wallonië-Brussel, met name om de creatie van opvangplaatsen in Brussel aan te moedigen, in het kader van het Plan Cigogne 2021-2026.

Voor de bijzondere beschouwingen nodigt de Raad u uit zijn advies in zijn geheel te lezen.



Voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 4 september 2008 ter bevordering van de diversiteit en ter bestrijding van discriminatie in het Brussels gewestelijk openbaar ambt

2023-004-RGVM - 21/09/2023

🍌 De afwezigheid van de genderdimensie

In dit advies betreurde de Raad nogmaals dat de genderdimensie niet is opgenomen in het voorontwerp van ordonnantie: *"De RGVM herinnert eraan dat gendermainstreaming de fundamentele strategie van het beleid voor de gelijkheid van vrouwen en mannen blijft. Deze strategie beoogt de gelijkheid van vrouwen en mannen in de samenleving te bereiken door de genderdimensie te integreren in alle publieke beleidsmaatregelen."*

🍌 De behoefte aan ambitieuzere aanwervings- en promotieprocessen!

Met betrekking tot de aanwervings- en promotieprocessen van gewestelijke overheidsinstellingen benadrukte de Raad dat het belangrijk is deze aan te passen *"om de strijd tegen discriminatie, in het bijzonder tussen mannen en vrouwen, erin op te nemen. De RGVM is van mening dat deze aanwervings- en promotieprocessen moeten worden getoetst aan de maatstaf van gelijkheid tussen vrouwen en mannen en van alle vormen van discriminatie. Bovendien moet de communicatie van jobaanbiedingen aangepast worden om een grotere diversiteit aan personen binnen het openbaar ambt te bekomen."*

Adviesopdracht

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

🍌 Diversiteitsplannen: middelen om ze te evalueren in plaats van ze op te stellen

Ook wat betreft de financiering van de diversiteitsplannen: *"Is de RGVM van mening dat het niet aangewezen is om overheidsinstellingen te financieren voor het opstellen van deze plannen, ook al vormt dit een wettelijke verplichting. In plaats daarvan dringt de Raad aan op de toewijzing van extra menselijke en financiële middelen voor de evaluatie en externe kwaliteitscontrole van de diversiteitsplannen. Bovendien is de RGVM van mening dat er sancties moeten worden ingevoerd voor overheidsinstellingen die deze verplichting niet nakomen."*

Wat betreft de verplichting tot verslaggeving bij het Observatorium van de Gewestelijke Publieke Werkgelegenheid, was de Raad verheugd over *"de invoering van een dergelijke verplichting, die het mogelijk zal maken een nauwkeurige monitoring te garanderen en input te leveren, met name voor de evaluatie van de diversiteitsplannen."*

🍌 Effectief rekening houden met prioritaire gewestelijke doelstellingen

De Raad verwelkomde ook de mogelijkheid die aan de Regering wordt gelaten om *"(...) prioritaire gewestelijke doelstellingen te bepalen die verband houden met de bevordering van diversiteit [en te bepalen] hoe deze (...) doelstellingen moeten worden opgenomen in de diversiteitsactieplannen van de gewestelijke overheidsinstellingen en in de oriëntatienota's en transversale doelstellingen van de leidende ambtenaren van deze instellingen. Deze mogelijkheid beantwoordt aan een oude vraag van de RGVM."*

🍌 Een grote stap vooruit: informatie over de processen tot melding van gevallen van discriminatie opnemen in arbeidsreglementen

Tot slot verwelkomde de Raad de wijziging van de ordonnantie van 2008, *"die bepaalt dat de betrokken gewestelijke instellingen in hun arbeidsreglementen bepalingen opnemen die het personeel inlichten over interne en externe meldingsprocedures wanneer zij een geval van discriminatie vermoeden. De Raad is van mening dat het inderdaad essentieel is dat de procedures voor het melden van vormen van discriminatie in het arbeidsreglement zijn voorzien en aan alle personeelsleden worden gecommuniceerd."*

Voor de bijzondere beschouwingen nodigt de Raad u uit zijn advies in zijn geheel te lezen.

Adviesopdracht



Voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de kaderordonnantie van 25 april 1919 met het oog op een beleid voor de bevordering van diversiteit en de bestrijding van discriminatie bij de Brusselse plaatselijke ambtenarij

2023-005-RGVM - 23/10/2023

🍌 De RGVM als partner: het verzoek om te worden geraadpleegd over het toekomstige uitvoeringsbesluit

In zijn algemene beschouwingen "neemt de Raad er nota van dat de regering in een uitvoeringsbesluit een reeks elementen zal vastleggen die onder meer betrekking hebben op het aanwervingsproces en de functiebeschrijving van de Diversiteitsmanager, de verdeelsleutel voor de werkuren van de Diversiteitsmanager per gemeente (op basis van het aantal inwoners van de gemeenten) en de samenstelling en opdrachten van het Evaluatiecomité van de Diversiteitsplannen. De RGVM vraagt derhalve na de eerste lezing van dit uitvoeringsbesluit te worden geraadpleegd."

🍌 Uitgebreide, concrete Diversiteitsplannen en een strikt tijdschema voor de beoordeling ervan

In zijn bijzondere beschouwingen met betrekking tot de inhoud van de Diversiteitsplannen benadrukte de Raad dat het van belang is om in het volgende te voorzien: "een basisdiagnose met kwalitatieve en kwantitatieve gegevens; een diagnose van seksueel geweld binnen de plaatselijke ambtenarij (...); gekwantificeerde doelstellingen voor elke maatregel om een concrete evaluatie van elke geplande actie mogelijk te maken."

En het volgende toe te voegen: "Deze Plannen moeten in de eerste plaats worden ontwikkeld om het personeel en de instanties van de plaatselijke ambtenarij te versterken, en niet alleen om subsidies te verkrijgen." De Raad herhaalde ook dat het belangrijk is om geen subsidies toe te kennen als de wettelijke verplichtingen met betrekking tot bijvoorbeeld het percentage personen met een handicap of de transparantie over de loonkloof tussen mannen en vrouwen niet zijn opgenomen in het Diversiteitsplan van de gemeente en de doelstellingen niet worden gehaald.

De Raad drong voorts aan op "de ontwikkeling van een strikt na te leven tijdschema voor de evaluatie van de Diversiteitsplannen. Dit tijdschema zal het mogelijk maken om elk Diversiteitsplan strikt op te volgen en de evolutie ervan in het licht van de aanbevelingen uit eerdere evaluaties te analyseren."

🍌 Diversiteitsmanager: een versterkte rol en uitgebreide opdrachten

Ten slotte juichte de Raad "de wens van de regering toe om de functie van de Diversiteitsmanager te versterken en te professionaliseren, wat hij binnen plaatselijke en gewestelijke Besturen van essentieel belang acht." en stond positief tegenover "het idee van de regering om de Diversiteitsmanager van de gemeente te belasten met de voorbereiding en coördinatie van de opstelling van de Diversiteitsplannen, niet alleen voor de gemeente, maar ook voor de andere plaatselijke Besturen waarvoor de gemeente verantwoordelijk is (gemeentelijke vzw's, gemeentebedrijven, intercommunales)."

Voor de bijzondere beschouwingen nodigt de Raad u uit zijn advies in zijn geheel te lezen.

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

Studie en webinar over de impact van energie- en waterarmoede

Na de negatieve impact van de COVID-19-crisis heeft de energiecrisis de ongelijkheid tussen vrouwen en mannen verder vergroot.

Verkennde studie

De RGVM heeft daarom een verkennende studie laten uitvoeren naar de impact van energie- en waterarmoede op vrouwen in het Brusselse Gewest. Deze studie werd uitgevoerd door Séverine GUISET, statistisch adviseur, en Chloé SALEMBIER, doctor in de antropologie en professor aan de faculteit Architectuur, Architectonische Ingenieurswetenschappen en Stedenbouw aan de UCLouvain. Deze studie presenteert **de resultaten van een literatuurstudie** die tot doel heeft het onderwerp in kaart te brengen, evenals de beschikbare gegevens en het overheidsbeleid met betrekking tot dit onderwerp en de situaties van vrouwen en mannen en hun belangrijkste factoren.

Uit het literatuuronderzoek komen drie soorten aanbevelingen naar voren die verband houden met de beschikbare gegevens, de thema's die nog onderzocht zouden kunnen worden en de aspecten waarmee rekening moet worden gehouden in het overheidsbeleid.



1) Wat betreft **gegevens** over energie- en waterarmoede beveelt de studie aan om het verzamelen, verwerken en beschikbaar stellen van volgende soorten gegevens te bevorderen:

- genderspecifieke gegevens over huisvesting in het Brussels Gewest;

- gegevens op individueel niveau in plaats van op het niveau van huishoudens;
- gegevens over de energie-efficiëntie van de woningen in Brussel per woningtype of -situatie;
- gegevens in verband met beschermde klanten, onbewoonbaar verklaarde eigendommen en andere situaties die verband houden met energie- en waterarmoede.



2) Vanuit het oogpunt van het **onderzoek** zouden de volgende thema's onderzocht kunnen worden om de genderspecten van energie- en waterarmoede beter te begrijpen:

- De "dubbele straf" voor vrouwen in Brussel die in energie- of waterarmoede verkeren;
- Wateronzekerheid vanuit genderperspectief;
- Asymmetrieën, onderhandelingen en machtsverhoudingen binnen hetzelfde huishouden in verband met de energie-efficiëntie van woningen, energie-intensieve activiteiten en renovatie;
- De genderspecten van energierenovatie, de bijbehorende ondersteuningsmechanismen en woningreparaties: toewijding van de aangeboden technische aspecten en hulpmiddelen, vereist cultureel kapitaal, verschillende aspecten van niet-gebruik, enz.;

Studie en webinar over de impact van energie- en waterarmoede

- De impact van genderrollen op energie- en waterarmoede, vanuit het standpunt van de tijd die thuis wordt doorgebracht, de rolverdeling, de mentale belasting, de relatie met huiselijkheid, de tijdsverschillen tussen levenssferen (werk, gezin en privéleven), enz.;
- Strategieën die kunnen worden geïmplementeerd om vrouwen in energie- en waterarmoede te ondersteunen, waaronder steun voor renovatie en reparaties, toegang tot betaalbare huisvesting (openbaar of privé) of cohousing;
- Energie- en waterarmoede vanuit het oogpunt van LGBTQIA+-mensen.



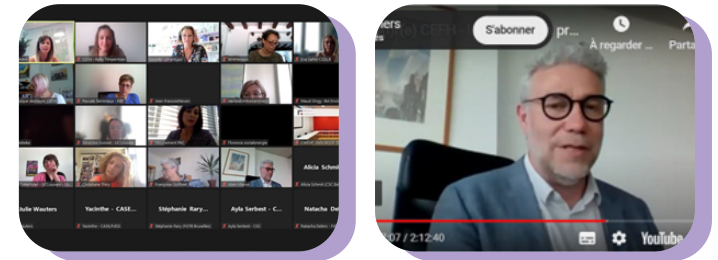
3) Vanuit het oogpunt van **overheidsbeleid** worden de volgende aanbevelingen voorgesteld:

- Gendermainstreaming bevorderen in huisvestingsinitiatieven in Brussel, wereldwijd en in de context van energierenovatie;
- Benadrukken dat technische en materiële hulpmiddelen die genderneutraal lijken, dat zelden zijn en baat kunnen hebben bij een genderanalyse;
- Het effectieve gebruik van alle bestaande en toekomstige ondersteuningsmechanismen bevorderen vanuit een gender- en multidimensionaal perspectief.

De verkennende studie kunt u vinden op [deze pagina](#).

Webinar

Tijdens een webinar georganiseerd door de RGVM op 6 juni 2023 en bijgewoond door meer dan 50 mensen, presenteerden Séverine GUISSSET en Chloé SALEMBIER de resultaten van de studie, waarbij ze het onderwerp uiteenzetten door een overzicht te geven van het overheidsbeleid en de behoefte aan genderspecifieke gegevens. Pascale TAMINIAU, senior projectcoördinator en coördinator van het Platform ter bestrijding van energie- en waterarmoede, beheerd door de Koning Boudewijnstichting, voerde ook het woord. Ook de staatssecretaris voor Gelijke Kansen en Huisvesting en de minister van Leefmilieu en Energie voerden het woord.



Wilt u weten hoe de staatssecretaris en de minister energie- en waterarmoede in Brussel denken aan te pakken? U kunt deze tussenkomsten bekijken op [deze YouTube-pagina](#).

Memorandum en 10 prioritaire aanbevelingen met het oog op de gewestverkiezingen van 2024

Met het oog op de gewestverkiezingen van 13 juni 2024 werkte de Raad, net als 5 jaar eerder voor de verkiezingen van 2019, aan het opstellen van een Memorandum. Hiertoe heeft hij een werkgroep opgericht, die zelf bestaat uit verschillende thematische groepen, één voor elk van de 10 belangrijkste prioritaire aanbevelingen van het Memorandum: bestaansonzekerheid, intersectionaliteit, seksistisch en seksueel geweld, werkgelegenheid/opleiding, huisvesting, stedenbouw, mobiliteit, milieu, gezondheid en gendermainstreaming.

Het resultaat van al deze collectieve intelligentie, het Memorandum van de RGVM, evenals de 10 prioritaire aanbevelingen die daaruit voortvloeiden, werden voor het eerst gepresenteerd tijdens het Colloquium van de RGVM op 11 oktober 2023.

Hier de 10 prioritaire aanbevelingen invoegen.



Memorandum en 10 prioritaire aanbevelingen met het oog op de gewestverkiezingen van 2024



Onzekerheid: Brussel moet een nieuw actieplan voor armoedebestrijding aannemen om eens en voor altijd een einde te maken aan de toenemende onzekerheid van de Brusselse bevolking.



Intersectionaliteit: Een rechtmatige en intersectionele vertegenwoordiging van vrouwen in het bestuur van particuliere ondernemingen bevorderen, is niet meer en niet minder dan een waarborg voor een hogere productiviteit en een groter gevoel van welzijn onder het personeel.



Seksistisch en seksueel geweld: "Emergency Victim Assistance (EVA)" in alle Brusselse politiebureaus veralgemenen, gezien deze specifieke opvangteams op het gebied van huiselijk en seksueel geweld slachtoffers de kans geven zich echt gezien en gehoord te voelen.



Tewerkstelling /Opleiding: Werkonzekerheid bestrijden en toegang tot opleiding bevorderen, waarbij welzijn op het werk wordt gewaarborgd, door met name kinderopvangstructuren en openbare diensten te versterken.



Huisvesting: Huisvesting gelijkwaardig maken voor vrouwen door gender niet alleen te integreren in antidiscriminatiewetgeving die eigen is aan huisvesting, maar ook bij de ontwikkeling, inrichting en ondersteuning van projecten, zonder te vergeten alle actoren van de sector voor gender op te leiden!



Stedenbouwkunde: Vrouwen een meer inclusieve en veiligere openbare ruimte waarborgen door alledaags seksisme te bestrijden en ruimten zo in te richten dat ze rekening houden met hun behoeften en veiligheid.



Mobiliteit: Mesurer et augmenter la sécurité des femmes sur le réseau de la STIB, c'est aussi rendre aux femmes leur liberté !



Leefmilieu: Voor een inclusieve milieustrategie door een genderanalyse in de Renolution-strategie te integreren, te beginnen met het verzamelen van gendergegevens over energie- en waterarmoede in Brussel.



Gezondheid: Alle vrouwen in Brussel toegang waarborgen tot betaalbare en kwaliteitsvolle gezondheidszorg, omdat het onaanvaardbaar is dat vrouwen in 2023 nog steeds gedwongen zullen zijn hun behandelingen uit te stellen of er zelfs van af te zien bij gebrek aan middelen.



Gender Mainstreaming: Van de hoofdstad van Europa een internationaal ijkpunt op het gebied van gender mainstreaming maken door genderspecifieke statistieken in alle sectoren van de samenleving te veralgemenen en te verfijnen.

Colloquium "Welk gender voor de balans van het Brussels gewestbeleid?"



Om zijn tiende verjaardag te vieren en de verbintenissen te herbekijken die bij het begin van de legislatuur van de Brusselse Regering werden aangegaan met betrekking tot de gelijkheid tussen mannen en vrouwen, organiseerde de Raad op 11 oktober 2023 in het Brussels Parlement een Colloquium met als titel "Welk gender voor de balans van het Brussels gewestbeleid?"

Het evenement was een groot succes en bracht bijna honderd mensen samen uit het maatschappelijk middenveld, besturen, ministeriële kabinetten, enz.



Tijdens het Colloquium had de Raad de gelegenheid om elke minister en staatssecretaris van het Brussels Gewest te ondervragen over hun prestaties en hun verbintenissen voor de volgende legislatuur. Bij die gelegenheid presenteerde de Raad ook zijn Memorandum en zijn 10 prioritaire aanbevelingen voor de verkiezingen van 2024.

We sommen hierna de toezeggingen op die de regeringsleden op het Colloquium zijn aangegaan.

Colloquium “Welk gender voor de balans van het Brussels gewestbeleid?”

Nawal BEN HAMOU heeft toegezegd **egalitaire bepalingen op te nemen in de bestekken voor nieuwe gebouwen en ervoor te zorgen dat alle politiebureaus uiteindelijk een EVA-cel krijgen**. Ze zei ook het volgende: *“In de toekomst zullen we, zoals we altijd hebben gedaan, het maatschappelijk middenveld blijven betrekken bij onze acties, met name via de Brusselse raden: de Raad voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, de Raad voor personen met een handicap en de toekomstige Raad voor de uitbanning van racisme”*.

Sven GATZ gaat ermee akkoord om **quota in het ambtenarenapparaat** in overweging te nemen: *“We kunnen dit in aanmerking nemen voor de volgende regering: bijvoorbeeld door belangrijke functies vast te stellen waarvan we weten dat de verhouding tussen mannen en vrouwen niet correct is en positieve acties te ondernemen met betrekking tot de nieuwe toezegging”, een mededeling waarop Nawal BEN HAMOU enthousiast reageerde: “Als we rond de tafel zitten voor het volgende regeringsakkoord, ben ik er zeker van dat de kwestie van de quota zal worden meegenomen in de onderhandelingen”*.

Ans PERSOONS herhaalde dat haar voorganger had toegezegd om een **halfjaarlijkse bijeenkomst met vrouwelijke brandweerlieden** te organiseren en erkende de **noodzaak om niet alleen de materiële aspecten van het beroep voor vrouwen te veranderen, maar ook om de cultuur en mentaliteit binnen de organisatie te veranderen**.

Barbara TRACHTE zei het volgende: *“Er moet een opleiding [voor ministers over genderkwesties] komen - zoals u weet naderen we een verkiezingsperiode, waarna er een nieuwe regering aantreedt. Als u een opleidingsmodule zou organiseren, kan dit interessant zijn voor zowel mannen als vrouwen, want het patriarchaat weegt zo zwaar dat het niet volstaat om vrouw te zijn om zich bewust te worden van de kwestie”*.

Alain MARON zei over het **gebrek aan gendergegevens over energie- en waterarmoede in Brussel** het volgende: *“We werken eraan en we zullen hier samen met de RGVM verder aan werken. We hebben Leefmilieu Brussel trouwens gevraagd om u te ontmoeten om de voorwaarden te bepalen van een nieuwe studie die verder gaat wat betreft gegevenskennis en -vaststelling, bijvoorbeeld in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting”*.

Externe vertegenwoordiging van de Raad

In de loop der jaren heeft de RGVM steeds meer verzoeken ontvangen. Deze ontwikkeling toont de ernst van het werk van de Raad, die steeds meer erkend wordt als expert en voorkeurspartner.

In 2023 werd de RGVM nadrukkelijk geraadpleegd en nam hij bij verschillende gelegenheden deel aan externe vergaderingen en evenementen, in het bijzonder:

Ontmoeting met de Voorzitster van de Commissie voor gelijke kansen en vrouwenrechten van het Brussels Parlement

Doel: Meer bekendheid geven aan de RGVM en uitwisselingen met de Commissie voor Gelijkheid bevorderen.

24 januari 2023

Bijeenkomst over alleenstaand ouderschap "Parents solos, vous êtes notre priorité !", in het Brussels Parlement

Doel: De RGVM was uitgenodigd om op het evenement te spreken. Dominique DESHAYES, lid van het Bureau van de RGVM, nam er het woord.

12 april 2023

Vergadering van het Gewestelijk Comité voor gelijke kansen

Doel: De RGVM heeft een waarnemende rol bij vergaderingen die door het Comité worden georganiseerd.

12 oktober 2023

20 januari 2023

Ontmoeting met het Kabinet van de staatssecretaris voor Gelijke Kansen

Doel: Bespreking en uitwisseling over prioriteiten en werkgebieden voor het jaar 2023.

23 maart 2023

Vergadering van de strategische groep van het Gewestelijk Comité voor gelijke kansen

Doel: De RGVM heeft een waarnemende rol bij vergaderingen die door het Comité worden georganiseerd.

21 september 2023

Werkgelegenheidsconferentie over de participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt

Doel: De RGVM was eerder door de minister van Werkgelegenheid gevraagd om een advies uit te brengen ter voorbereiding van de Conferentie. Daarom wilde hij de conferentie bijwonen om de voorstellen van de minister te horen om de participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt te verbeteren.

8 november 2023

Een ochtendpresentatie over de stand van zaken halverwege de uitvoering van het eerste Brusselse plan ter ondersteuning van eenoudergezinnen, georganiseerd door Equal, op het BIP, met maatschappelijke organisaties die zich met dit onderwerp bezighouden

Doel: De RGVM heeft bij monde van Kelly TIMPERMAN en Dominique DESHAYES zijn advies van 21/09/2023 over dit onderwerp ingediend.

Vragen aan de Regering

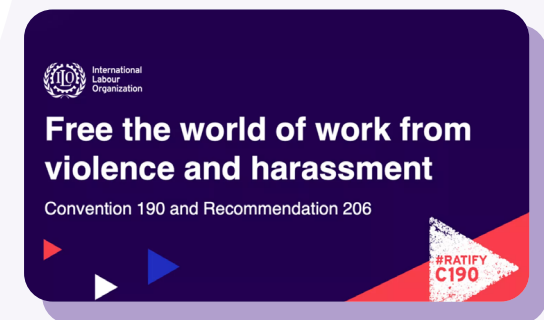
Een van de manieren waarop de RGVM kwesties aan de orde kan stellen die voor hem van belang zijn, is door brieven te sturen naar ministers of staatssecretarissen, ministeriële kabinetten, parlementsleden, besturen of andere relevante personen of instanties. Hier zijn twee voorbeelden:

🍌 Stop huiselijk en intrafamiliaal geweld!

Op 3/02/2023 stuurde de RGVM een brief naar de Brusselse parlementsleden betreffende het rapport van de "Fédération des maisons d'accueil et des services d'aide aux sans-abri (AMA)" over *"De opvang, huisvesting en ondersteuning van slachtoffers van huiselijk geweld: lessen uit de gezondheidscrisis."* Na deze brief nam parlementslid Delphine CHABBERT contact op met de RGVM om aan te geven dat ze de staatssecretaris voor Gelijke Kansen had ondervraagd in de commissie.

🍌 Voor een snelle ratificatie van IAO-Verdrag nr. 190!

Op 2/05/2023 stuurde de RGVM een brief naar de Voorzitter van het Verenigd College van de GGC, Rudi VERVOORT, en naar de Minister-President van het College van het COCOF College, Barbara TRACHTE, waarin ze opriepen tot een snelle ratificatie van IAO-Verdrag nr. 190 over geweld en pesterijen op de werkvloer. Na deze brief werd dit Verdrag geratificeerd en werden de ratificatie-instrumenten door België neergelegd bij de IAO op 13/06/2023.



Begroting en bestuur

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

Begroting van de Raad in 2023

Op voorstel van de Minister voor Gelijke Kansen kent de Brusselse Regering Brupartners een jaarlijkse subsidie toe voor de werking van de adviesraden die onder de gewestelijke bevoegdheid voor Gelijke Kansen vallen, namelijk in 2023:

🍌 De Raad voor de gelijkheid tussen vrouwen en mannen (RGVM)

🍌 De Raad voor personen met een handicap (RPH)

De subsidie voor 2023 van € 298.000 voor de 2 Raden financierde de personeelskosten van het Secretariaat van de 2 Raden (2 VTE - 60% van de begroting), de algemene werkingskosten van de 2 Raden (huur, belastingen, lasten, externe vertaaldiensten, enz.) en specifieke projecten die door elke Raad worden ondersteund (binnen een specifiek budget van € 30.000 per Raad) (Colloquium, enz.).

Aanwezigheden bij vergaderingen en presentiegelden toegekend aan leden van de Raad in 2023

De leden van de Raad ontvangen presentiegeld voor elke vergadering die minstens twee uur duurt, hetzij van de Raad, hetzij van een van de werkgroepen. Het bedrag is vastgesteld op € 40 voor de Voorzitster en Vicevoorzitters/Voorzitters, en € 20 voor andere leden.

In 2023 bedroeg het budget voor het presentiegeld € 2.740 (voor de periode van januari tot september 2023)¹.

1. Het 4^e kwartaal van 2023 komt ten laste van de begroting voor 2024.

Bijlage: de instanties van de Raad



De Raad: gedetailleerde samenstelling

Per 31 december 2023 zijn de leden van de Raad:

Brupartners

Voor de representatieve organisaties van de werkgevers

<i>Effectieve leden</i>	<i>Plaatsvervangende leden</i>
Bouchra AL MEHRAJ (BECI)	Jan DE BRABANTER (BECI)
Frédéric SIMON (BECI)	Joëlle EVENEPOEL (BECI)
Marc VAN THOURNOUT (BRU-EI_ZO - CCIB)	Bénédicte VAN DE VOORDE (BRU-EI_ZO - IZEO)
David PISCICELLI (BRU-EI_ZO - UCM)	Anton VAN ASSCHE (BRU-EI_ZO - UNIZO)
Kelly TIMPERMAN (BRUXEO)	Bruno GERARD (BRUXEO)

Voor de representatieve werknemersorganisaties

<i>Effectieve leden</i>	<i>Plaatsvervangende leden</i>
Stéphanie RARY (FGTB)	Jeanne UWASE (FGTB)
Kim COLLYNS (FGTB)	Eric BUYSENS (FGTB)
Abdelhafid EL KADI (CSC)	Ayla SERBEST (CSC)
Alicia SCHMIT (CSC)	Martine LE GARROY (CSC)
Eva SAHIN (CGSLB)	Bart MAES (CGSLB)

Voor de Vrouwenraden

Voor de Nederlandstalige Vrouwenraad

<i>Effectief lid</i>	<i>Plaatsvervangend lid</i>
Kim DE WEERDT	Herlindis MOESTERMANS

Bijlage: de instanties van de Raad



Voor de Conseil des Femmes francophones de Belgique

<i>Effectief lid</i>	<i>Plaatsvervangend lid</i>
Dominique DESHAYES	Laëtitia CUSTINNE

Voor het middenveld

<i>Effectieve leden</i>	<i>Plaatsvervangende leden</i>
Patricia SERONT (Soralia)	Amélie RADOUX (Solidaris)
Sophie PEIRERA (Garance)	Julie WAUTERS (Maison des Femmes de Schaerbeek)
Delphine ROCHUS (Forum des Jeunes)	Maco MEO (PAC)
Isabelle LENARDUZZI (JUMP)	Justine BOLSENS (CAL)
Laura DE MARCO (Amazone)	Christiane THIRY (Angela D)
Louise METRICH (Vie féminine)	Jacqueline BRAU (Dames Draaien)

Voor de academische instellingen

<i>Effectieve leden</i>	<i>Plaatsvervangende leden</i>
Theun-Pieter VAN TIENOVEN (VUB)	Petra MEIER (UAntwerpen)
Pascale VIELLE (UCLouvain)	Diane BERNARD (USL-B)
Jean-François NEVEN (ULB)	David PATERNOTTE (ULB)

Het Bureau

Het Bureau is verantwoordelijk voor de voorbereiding van de vergaderingen en de goede werking van de Raad. Het is (per 31/12/2023) samengesteld uit 9 leden:

- Mevr. Kelly TIMPERMAN, BRUXEO, Voorzitster
- Mevr. Alicia SCHMIT, ACV, Vicevoorzitster
- Dhr. Jean-François NEVEN, ULB, Vicevoorzitter
- Mevr. Eva SAHIN, ACLVB
- Mevr. Isabella LENARDUZZI, JUMP
- Mevr. Dominique DESHAYES, CFFB
- Mevr. Stéphanie RARY, ABVV
- Mevr. Patricia SERONT, Soralia
- Mevr. Bouchra AL MEHRAJ, BECI

Bijlage: de instanties van de Raad



De werkgroepen

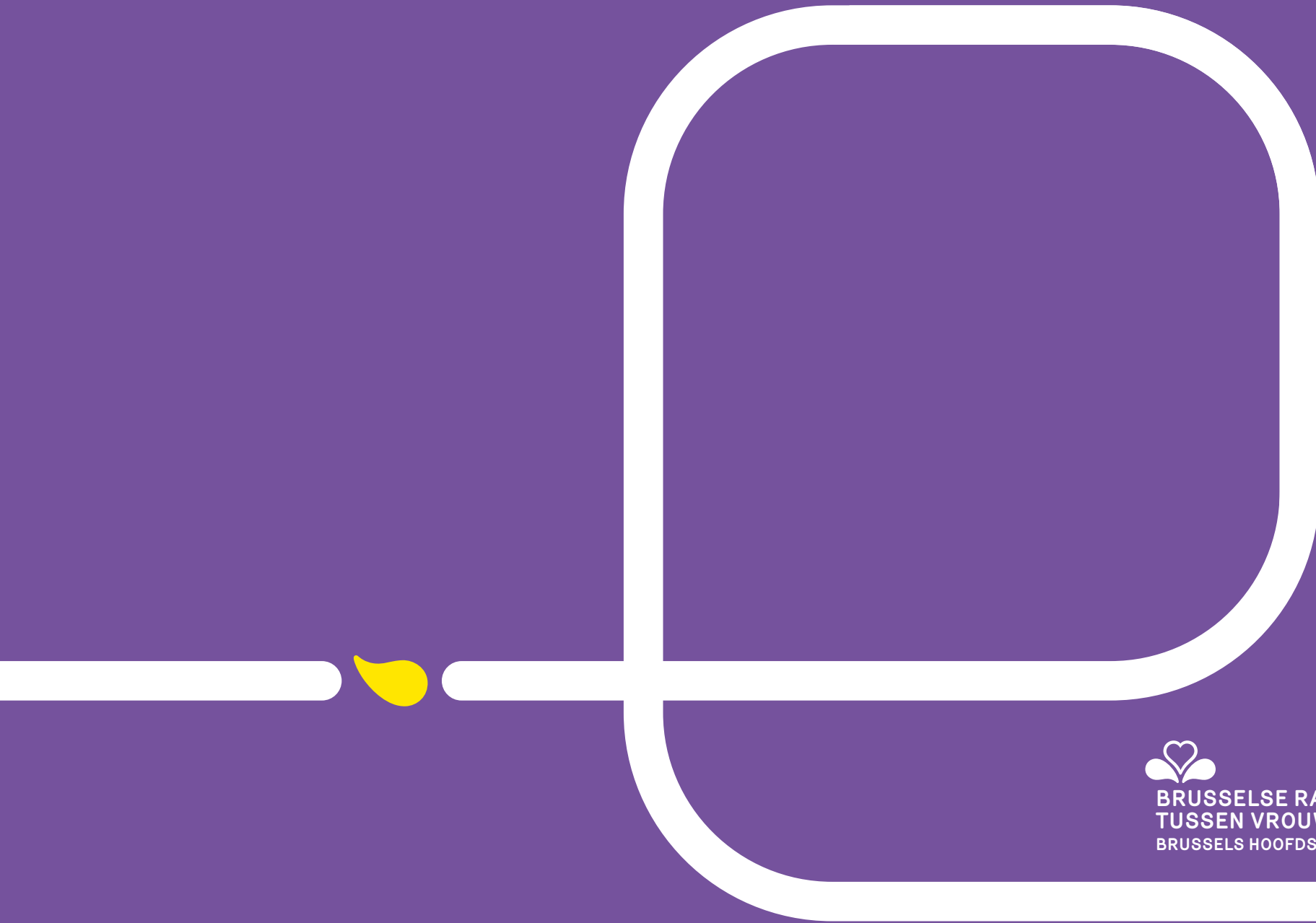
De Raad kan ook werkgroepen (WG's) oprichten om specifieke kwesties aan te pakken. In 2023 zijn specifieke werkgroepen over verschillende thema's (werkgelegenheid, huisvesting, bestaansonzekerheid, mobiliteit, enz.) verschillende keren samengekomen om een Memorandum op te stellen met het oog op de gewestverkiezingen van 13 juni 2024.

Het Secretariaat

Sinds 1 januari 2023 is het Secretariaat ondergebracht bij Brupartners, onder de verantwoordelijkheid van Julie MILLAN, waardoor de structurele professionaliteit die nodig is voor een goede werking van het bestuur gewaarborgd is.



Voorzitster en Secretariaat van de RGVM



BRUSSELE RAAD VOOR GELIJKHEID
TUSSEN VROUWEN EN MANNEN
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST